

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/128/2024
Identifikačné číslo spisu: 5121201887
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:5121201887.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I. N., narodeného B., bytom X., 2/ L. N., narodenej B., bytom X., obaja právne zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec s. r. o., so sídlom Vojtecha Tvrdeho 17, Žilina, IČO: 36 436 640, proti žalovaným 1/ I. E., narodenému B., bytom S., 2/ Y. H., narodenému B., bytom S., 3/ S. H., narodenej B., bytom H., 4/ S. E., narodenému B., bytom E., 5/ K. E., narodenému B., bytom E., 6/ S. E., narodenej B., bytom X., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 7C/15/2021, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 8. novembra 2023 sp. zn. 7Co/96/2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaným 1/ až 6/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvej inštancie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. októbra 2022 č. k. 7C/15/2021-320 v spojení s opravným uznesením z 5. decembra 2022 č. k. 7C/15/2021-376 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“)

- podielové spoluvlastníctvo žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 2/, 3/, 4/, 5/, k nehnuteľnosti zapísanej na Liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie X. ako KNE parcela č. XXXX - orná pôda o výmere 118 m² zrušil a vyporiadal tak, že predmetnú nehnuteľnosť prikázal do bezpodielového spoluvlastníctva žalobcov 1/ a 2/ v podiele 1/1 (výrok I.),

- žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť na vyrovnanie podielu žalovanému 2/ sumu 2,24 Eur, žalovanej 3/ sumu 2,24 Eur, žalovanému 4/ sumu 2,24 Eur, žalovanému 5/ sumu 2,24 Eur, a to do 3 dní po právoplatnosti rozsudku (výrok II.),

- zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcov 1/ a 2/ a žalovaných 2/, 3/, 4/, 5/ k nehnuteľnosti zapísanej na Liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie X. ako KNE parcela č. XXXX - orná pôda o výmere 75 m² a vyporiadal ho tak, že predmetnú nehnuteľnosť prikázal do bezpodielového spoluvlastníctva žalobcov 1/ a 2/ v podiele 1/1 (výrok III.),
- žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť na vyrovnanie podielu žalovanému 2/ sumu 1,05 Eur, žalovanej 3/ sumu 1,05 Eur, žalovanému 4/ sumu 1,05 Eur, žalovanému 5/ sumu 1,05 Eur, a to do 3 dní po právoplatnosti rozsudku (výrok IV.),
- žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti zapísanej na Liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie X. ako KNE parcela č. XXXX - orná pôda o výmere 118 m² zamietol (výrok V.),
- žalobu proti žalovaným 1/ a 6/ v celom rozsahu zamietol (výrok VI.),
- žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania proti žalovaným 2/, 3/, 4/, 5/ nepriznal (výrok VII.)
- a žalovaným 1/ a 6/ náhradu trov konania proti žalobcom 1/ a 2/ nepriznal (výrok VIII.).

2. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že v čase jeho rozhodovania podielovými spoluvlastníkmi EKN parcely č. XXXX - orná pôda o výmere 118 m² zapísanej na LV č. XXXX, k. ú. X. boli žalobcovia 1/ a 2/ každý v podiele po 31/64 a žalovaní 2/, 3/, 4/ a 5/, každý v podiele 1/128, a že podielovými spoluvlastníkmi EKN parcely č. XXXX - orná pôda o výmere 76 m² zapísanej na LV č. XXXX, k. ú. X. boli žalobcovia 1/ a 2/, každý v podiele 211/432 a žalovaní 2/, 3/, 4/ a 5/, každý v podiele 5/864, pričom spoluvlastnícke podiely žalovaných 2/, 3/, 4/ a 5/ k parcelám č. XXXX a č. XXXX vyplynuli z uznesenia Okresného súdu Žilina č. k. 30D/215/2016-137 zo 04. 11. 2020 o prejednaní dedičstva po poručiťke S. E., rod. I., zomrelej XX. XX. XXXX, v rámci ktorého do aktív dedičstva boli zapísané predmetné parcely č. XXXX a č. XXXX; v tomto uznesení bolo o. i. uvedené, že v dedičskom konaní sp. zn. 21D/385/2012 vedenom Okresným súdom vo Výškove bolo preukázané, že poručiťka zanechala závet formou Notárskej zápisnice sp. zn. NZ 79/2011, v ktorom celý svoj majetok testovala v prospech závetných dedičov, vnukov a vnučiek menom Y. H., S. H., S. E., K. E. s tým, že títo boli povinní vyplatiť dedičku menom S. E. sumou 20.000 Kč od každého z nich, právo na výplatu závetná dedička S. E. nadobudla uznesením č. k. 21D/385/2012-47. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ako dedičia zo závetu na túto časť majetku po poručiťke do úvahy prichádzajú Y. H., S. H., S. E., K. E., každý z nich rovnakým dielom, t. j. 1/4, pretože v dedičskom konaní č. k. 21D/385/2012-47 dedičstvo odmietnuté nebolo, dedičia v plnom rozsahu a obsahu závet poručiťky uznali za platný a žiaden zo zákonných dedičov nenamietal jeho absolútnu ani relatívnu neplatnosť. Predmetné uznesenie Okresného súdu v Žiline nadobudlo právoplatnosť dňa 04. 05. 2021.

3. Z uvedeného dedičského uznesenia OS vo Výškove č. k. 21D/385/2012-29 zo 06. 05. 2013 (dôkaz produkovaný žalobcami na č. l. 16 spisu) súd prvej inštancie zistil, že v konaní o dedičstve po poručiťke S. E., zomrelej XX. XX. XXXX boli účastníkmi dedičského konania pozostalý manžel I. E. (v danom konaní žalovaný v rade 1/), vnuk Y. H. (žalovaný v rade 2/), vnučka S. H. (žalovaná v rade 3/), vnuk mal. S. E. (žalovaný v rade 4/), maloletý vnuk K. E. (žalovaný v rade 5/) a mal. vnučka S. E. (žalovaná v rade 6/). Z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplýva, že poručiťka zriadila závet spísaný notárskym zápisom dňa 24. 08. 2011 pod sp. zn. NZ 79/2011, v ktorom ustanovila dedičmi všetkého svojho majetku rovným dielom svojich vnukov a vnučku, Y. H., S. H., S. E., K. E. s tým, že sú povinní vyplatiť každý čiastku vo výške 20.000 Kč vnučke S. E.. Pozostalý manžel, pozostalé deti, vnučky a vnukovia dedičstvo neodmietli a uznali závet poručiťky za pravý. Poručiťkine deti nenamietali jeho platnosť, v dedení boli teda povolaní dedičia zo závetu, ktorí sú spôsobilí dediť a ďalej pozostalý manžel ohľadne vyporiadania spoločného bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

4. Taktiež mal preukázané, že v čase jeho rozhodovania podielovými spoluvlastníkmi EKN parcely č. XXXX - orná pôda o výmere 118 m² zapísanej na LV č. XXXX, k. ú. X. boli žalobcovia 1/ a 2/, každý v podiele 1681/3456 a ako spoluvlastníčka predmetnej nehnuteľnosti bola v podiele 47/1728 okrem nich na predmetnom liste vlastníctva vedená pod por. č. XX S. E., rod. I., narodená B., ktorá zomrela dňa B. (ďalej ako „poručiťka“). V dedičskom konaní po poručiťke, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 30D/215/2016 a právoplatne skončenom dňa 4. mája 2021 uvedený podiel na predmetnej nehnuteľnosti nebol predmetom prejednaní dedičstva.

5. Podľa prvoinštančného súdu bolo nesporné, že dedičmi po poručiiteľke boli žalovaní 1/ až 6/, avšak nemal za preukázané, že prebehlo, resp. že by v čase jeho rozhodovania prebiehalo dodatočné dedičské konanie po poručiiteľke. Aplikujúc ustanovenia § 136 ods. 1, § 142 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „OZ“) dospel k záveru, že v danom prípade nebolo možné konštatovať, že žalovaní 1/ až 6/ sú spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností a to konkrétnych podielov po ich právnej predchodkyni, stále vedenej ako spoluvlastníčka na predmetnom liste vlastníctva. Keďže do času rozhodovania súdu prvej inštancie nedošlo pred notárom k prejednaniu a vyporiadaniu podielu poručiiteľky na parcele EKN č. XXXX, neexistoval podľa neho dôvod pre uplatnenie žaloby na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

II.

Konanie pred odvolacím súdom

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline rozsudkom z 8. novembra 2023 č. k. 7Co/96/2023-546 (ďalej aj ako „odvolací súd“) tak, že

- rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch V., VI., VII. a VIII. potvrdil (výrok I.),
- vyslovil, že vo výroku I., II., III., a IV. zostal rozsudok súdu prvej inštancie nedotknutý (výrok II.),
- žalovaným 1/ až 6/ nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ (výrok III.)
- a nariadil súdu prvej inštancie vydať opravné uznesenie za účelom opravy záhlavia napadnutého rozsudku, v časti označenia dátumu narodenia žalobkyne 2/, ktoré malo správne znieť XX. XX. XXXX (výrok IV.).

7. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ako aj s odôvodnením jeho rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukázal (body 29. až 33. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Považoval za nutné prisvedčiť odvolacej námietke žalobcov, že podľa ustálenej súdnej praxe v súdnych konaniach o určenie vlastníctva, ako aj o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nie je možné akceptovať označenie zomretého spoluvlastníka, avšak súd prvej inštancie takéto závery nevyslovil, preto uvedená odvolacia námietka nekorešpondovala s právnymi dôvodmi a skutkovými zisteniami, na ktorých bolo založené napadnuté rozhodnutie.

8. K námietke žalobcov, že v praxi sa bežne aplikuje § 80 CSP v prípade, ak spoluvlastník zomrie počas konania, pričom súdy akceptujú, že do konania po zomretom vstupujú všetci do úvahy pripadajúci dediči a neexistuje dôvod, aby analogicky súdy neakceptovali procesnú spôsobilosť právnych nástupcov spoluvlastníka zomretého pred podaním žaloby, navyše, ak v samotnom posudzovanom prípade je okruh dedičov nesporný, uzavretý závetom, považoval odvolací súd za nutné podotknúť, že v danom prípade evidovaná podielová spoluvlastníčka S. E. nezomrela počas konania, a táto skutočnosť bola žalobcom známa už v čase podania žaloby. Podľa vyjadrenia žalovanej 3/ k odvolaniu žalobcov, predmetnú vedomosť mali rovnako aj žalovaní 1/ až 6/ ako právni nástupcovia poručiiteľky, napriek tomu netvrdili a ani nepreukázali, že podali návrh na dodatočne prejednanie dedičstva o novoobjavenom majetku po nej (KNE parc. č. XXXX). Rovnako žalobcovia netvrdili, že podali takýto podnet. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil v tejto otázke s názorom súdu prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia poukázal na právny názor vyslovený v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cz/139/76, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod poradovým číslom 31/1978, podľa ktorého „Pred právoplatným skončením konania o dedičstve nemôže súd rozhodovať o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k veciam po poručiiteľovi medzi viacerými dedičmi s poukazom na to, že nadobudli vlastníctvo k týmto veciam smrťou poručiiteľa podľa veľkosti dedičských podielov.“ Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie vo veci správne rozhodol a nemal dôvod ani prerušovať konanie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, nakoľko sporové strany netvrdili a ani nepreukazovali, že by bolo začaté dodatočné prejednanie dedičstva po poručiiteľke, preto odvolací súd rozsudok v napadnutej časti spolu so závislými výrokmi o nároku na náhradu trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. Súd prvej inštancie opravným uznesením z 01. 12. 2023 č. k. 7C/15/2021-554 opravil vo svojom

rozsudku dátum narodenia žalobkyne 2/.

III.

Dovolanie

10. Proti výroku I. rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou potvrdil výroky V. a VI. rozsudku súdu prvej inštancie, podali žalobcovia 1 / a 2 / dovolanie (ďalej a j ako „dovolatelia“), ktorého prípustnosť odôvodnili § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) [dovolatelia zrejme omylom v bode IV. dovolania uviedli § 420 písm. b) CSP].

11. Za nesprávny procesný postup, znemožňujúci žalobcom uskutočnenie ich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP označili dovolutelia postup odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého sú nútení naďalej zotrvať v podielovom spoluvlastníctve. Nesprávne právne posúdenie vidia najmä v tom, že odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a j v časti zamietnutia žaloby z dôvodu, že nemôže s dedičmi ako právny nástupcami poručiťky konať, a to napriek tomu, že dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťky a všetci dedičia so žalobou súhlasili.

12. Podľa dovolutel'ov mali súdy postupovať analogicky ako v konaniach o určenie vlastníctva, kde sa podľa ustálenej súdnej praxe akceptuje, ak účastníkom konania je právny nástupca (nástupcovia) osoby vedenej na liste vlastníctva, a to bez ohľadu na to, či zomrela pred alebo po podaní žaloby, a či dedičstvo po nej prejednané bolo alebo nebolo.

13. Rovnako s a podľa dovolutel'ov bežne v praxi aplikuje a j ustanovenie § 80 CSP v prípade, ak spoluvlastník zomrie počas konania, pričom súdy akceptujú, že do konania po zomretom vstupujú všetci do úvahy pripadajúci dedičia, preto neexistoval dôvod, aby súdy analogicky neakceptovali procesnú spôsobilosť právnych nástupcov spoluvlastníka zomretého aj pred podaním žaloby. Dovolutelia poukázali na § 460 Občianskeho zákonníka a zdôraznili, že nie je mysliteľné, aby v období po smrti poručiťky do prejednaní dedičstva nepatrila sporný spoluvlastnícky podiel nikomu, preto bolo treba všetkých do úvahy pripadajúcich dedičov považovať za podielových spoluvlastníkov vecí patriacich do dedičstva so všetkými právami a povinnosťami spoluvlastníkov. Rozhodnutie súdu v dedičskom konaní nepredstavuje nadobúdaci titul a vlastnícke právo dedičov nekonštituuje. Navyše v posudzovanom prípade bol okruh dedičov nesporný, ustálený závetom a samotní dedičia so žalobou súhlasili. Prístup odvolacieho súdu považovali dovolutelia za príliš formalistický, pretože R 31/1978, na ktoré odvolací súd poukázal, bolo vynesené jednak za inej spoločensko-ekonomickej situácie a za iného právneho stavu upravujúceho občiansky súdny proces.

14. K nesprávnemu právnomu posúdeniu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolutelia ďalej uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa nich riešenie v súlade s právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cz/139/76, uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR pod poradovým číslom 31/1978, na ktoré vo svojom rozhodnutí poukázali súdy, nebolo aktuálne, a to vzhľadom k prijatiu zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, preto otázka rozhodovania súdu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k veciam po poručiťkovi medzi viacerými dedičmi pred právoplatným skončením konania o dedičstve, po prijatí nového procesnoprávneho predpisu nebola v rozhodovacej praxi vyriešená.

15. Na základe uvedených skutočností dovolutelia navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj prvoinštančného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

16. Žalovaní sa k dovolaniu žalobcov nevyjadrili.

IV.

Konanie o dovolaní

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania.

18. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu, a to z akýchkoľvek hľadísk (viď napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

19. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

20. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

21. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

22. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

23. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na

spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

24. Dovolací súd zdôrazňuje, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu tak v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

25. Dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd nezistil žiadne porušenie procesných práv účastníkov konania v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, a teda ani porušenie ich práva na spravodlivý proces.

26. Právomoc konať o spore, ktorého sa žaloba týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Dokazovanie je časťou občianskeho sporového konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Dovolací súd nie je skutkovým súdom.

27. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

28. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

29. Najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy (OSP) dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových

zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani od 1. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (viď aj R 24/2017).

30. Dovolatelia v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nenamietali absentujúce alebo nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí, nevykonanie potrebného dokazovania na riadne zistenie skutkového stavu, či iné pochybenie nižších súdov v procedúre prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), ktoré by im znemožnilo realizáciu ich procesných oprávnení a marilo možnosť ich aktívnej účasti na konaní, čo by viedlo k porušeniu ich procesných práv v miere zakladajúcej porušenie ich práva na spravodlivý súdny proces. Z obsahu dovolania je zrejmé, že vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP videli iba v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej záviselo od podľa ich názoru nesprávne vyriesenej právnej otázky, či súd za situácie, ak jeden zo spoluvlastníkov zomrel pred začatím konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, môže konať so všetkými do úvahy prichádzajúcimi dedičmi bez ohľadu na to, že ohľadom predmetu konania dedičské konanie (v danom prípade o novoobjavenom dedičstve) neprebehlo. Ako však vyplýva z vyššie uvedeného, nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto v tejto časti dovolací súd vyhodnotil dovolanie ako neprípustné, čo by samo osebe malo za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1, 2 CSP).

31. Podľa dovolateľov odvolacím súdom nesprávne vyriešená právna otázka, „či súd za situácie, ak jeden zo spoluvlastníkov zomrel pred začatím konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, môže konať so všetkými do úvahy prichádzajúcimi dedičmi bez ohľadu na to, že ohľadom predmetu konania dedičské konanie (v danom prípade o novoobjavenom dedičstve) neprebehlo“ nebola doteraz v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu vyriešená, keď vzhľadom na prijatie zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nemožno túto otázku považovať za vyriešenú rozhodnutím NS SR sp. zn. 1Cz/139/76 (R 31/1978), vydaným za účinnosti predchádzajúcej procesnej úpravy zákonom č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“); toto svoje tvrdenie však dovolatelia bližšie neodôvodnili.

32. Povinnosť dovolateľa uviesť, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu ešte nebola riešená nemožno považovať za splnenú len tvrdením, že najvyšší súd takú otázku vyriešil za účinnosti procesnej úpravy (OSP), ktorá bola nahradená novým procesným predpisom (CSP), a t o bez

zdôvodnenia takého tvrdenia porovnaním ustanovení nielen procesného, ale aj hmotnoprávneho predpisu, v danom prípade upravujúceho podielové spoluvlastníctvo.

33. Nedostatočné vymedzenie právnej otázky v zmysle § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 1, 2 CSP má za následok neprípustnosť takého dovolania a jeho odmietnutie v súlade s § 447 písm. f) CSP.

34. Napriek uvedenému považuje dovolací súd za potrebné uviesť nasledovné:

Podľa § 137 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) v znení účinnom od 1. apríla 1964, podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

Podľa § 142 ods. 1 veta prvá v znení účinnom od 1. apríla 1964, ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd.

35. V citovanom ustanovení § 142 ods. 1 OZ je daný okruh osôb, tvoriacich strany sporu (predtým účastníkov konania) v konaní o zrušení a vyporiadanie spoluvlastníctva účastníkov.

36. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1Cz/139/76 (R 31/1978) namietanú právnu otázku už vyriešil tak, že „Pred právoplatným skončením konania o dedičstve nemôže súd rozhodovať o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k veciam po poručiteľovi medzi viacerými dedičmi s poukazom na to, že nadobudli vlastníctvo k týmto veciam smrťou poručiteľa podľa veľkosti dedičských podielov.“ V odôvodnení rozhodnutia o. i. uviedol:

„Smrť občana je právnou skutočnosťou, s ktorou zákon spojuje vznik občianskoprávných vzťahov dedičských. Dedičia nadobúdajú dedičstvo smrťou poručiteľa; tým však ešte nie sú bez ďalšieho určené konkrétne veci ani podiely, ktoré jednotliví dedičia z dedičstva nadobúdajú. Riešenie týchto právnych vzťahov, ktoré vznikli v dôsledku smrti poručiteľa, patrí do právomoci štátneho notárstva (§ 39 ods. 2 a 3 Not. por. a § 482 a nasl. OZ).

Konanie o dedičstve po poručiteľovi A. B. vedené na Štátnom notárstve Košice -mesto pod sp. zn. D 1320/72 nebolo v čase rozhodovania súdu prvého stupňa o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva ešte skončené ...

Keďže dosiaľ ešte nedošlo pred štátnym notárstvom k vyporiadaniu ohľadne nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, niet podkladov pre konštatovanie, že účastníci sú spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností; niet preto ani podkladu pre uplatnenie návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

Kým sa konanie o dedičstve právoplatne neskončí takým spôsobom, že sa potvrdí nadobudnutie veci z dedičstva viacerým dedičom do podielového spoluvlastníctva, zostáva otvorená otázka, či k vzniku spoluvlastníctva k tejto veci vôbec dôjde. V konaní o dedičstve môže totiž dôjsť napr. aj k takému vyporiadaniu, že vec pripadne do výlučného vlastníctva iba jedného dediča. Vyporiadanie medzi dedičmi má spätnú pôsobnosť a jeho účinky nastávajú už ku dňu smrti poručiteľa, avšak kým nie je isté, že v dôsledku dedenia vzniklo podielové spoluvlastníctvo veci, treba návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva považovať za predčasný a súd nemôže tomuto návrhu vyhovieť.

V prejednávanej veci súd v konaní takto nepostupoval a porušil preto svojím rozhodnutím zákon v ustanoveniach § 2, § 5, § 6, § 114 ods. 2 písm. c), § 120 ods. 1 a § 132 O. s. p., v súvislosti s ustanovením § 142 OZ.“

37. Z citovaného rozhodnutia je zrejmé, že najvyšší súd otázku „či súd môže konať so všetkými do úvahy prichádzajúcimi dedičmi bez ohľadu na to, že ohľadom predmetu konania dedičské konanie neprebehlo“ vyriešil negatívnym záverom, keď súčasne uviedol, že hoci „dedičia nadobúdajú dedičstvo smrťou poručiteľa, tým ešte nie sú bez ďalšieho určené konkrétne veci ani podiely, ktoré jednotliví dedičia z dedičstva nadobúdajú ... a kým nie je isté, že v dôsledku dedenia vzniklo podielové spoluvlastníctvo veci, treba návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva považovať za predčasný a súd nemôže tomuto návrhu vyhovieť.“

38. Pre uvedený právny záver nebolo rozhodujúce, či spoluvlastník predmetu konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zomrel pred začatím alebo po začatí tohto konania. Podstatným je, že ohľadom predmetu vyporiadania v tomto konaní (v danom prípade parcely č. XXXX) dedičské konanie vôbec neprebehlo - v dedičskom konaní boli vysporiadané iba iné aktíva poručiteľky S. E..

39. Je potrebné konštatovať, že v danom prípade nedošlo v danej otázke ani k odklonu odvolacieho súdu o d ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, reprezentovanej nielen už uvedeným rozhodnutím sp. zn. 1Cz/139/76 (R 31/1978), ale napr. aj rozhodnutím sp. zn. 6Cdo/157/2012, v ktorom najvyšší súd uviedol: „Dedičia o d smrti poručiteľa až do prejednania dedičstva majú postavenie podielových spoluvlastníkov a až právoplatným skončením dedičského konania je vyriešená otázka, kto, resp. v akom podiele v skutočnosti dedičstvo nadobudol.“ To, či jeden zo spoluvlastníkov zomrel pred alebo po začatí konania o zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva, samo osebe nie je rozhodujúce.

40. Keďže od nadobudnutia účinnosti zákona č. 40/1964 Zb. nedošlo k zmene jeho ustanovenia § 142 ods. 1, z ktorého uvedené judikáty vychádzali, okolnosť, že nastolená právna otázka bola vyriešená ešte za účinnosti zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok ako procesnej normy, nemá vplyv na ich aplikovateľnosť aj za účinnosti zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

41. Vzhľadom na to, že nastolená právna otázka už dovolacím súdom vyriešená bola a nemožno konštatovať ani odklon od jej riešenia odvolacím súdom, dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b), resp. písm. a) CSP dovolací súd vyhodnotil ako neprípustné.

42. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie ako neprípustné v celosti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

43. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP, keď za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý tento nárok úspešnej strane sporu nepriznal, považoval skutočnosť, že žalovaní sa k dovolaniu nevyjadrili, a teda v konaní o dovolaní im trovy nevznikli.

44. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.